

Handläggare

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2022-01-10

Ärendebeteckning
KS 2021/0339

Kommunfullmäktige

Motion från Kajsa Hedin (M), Carl-Henrik Sölvinger (L), Christopher Dywik (KD) och Max Troendlé (MP) om en klok och genomtänkt gatunamnspolicy

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att stadsingenjörens yttrande ska utgöra svar på motionen om en klok och genomtänkt gatunamnspolicy.

Motionen ska härmed anses vara besvarad.

Bakgrund

Motionen har inkommit till kommunfullmäktige från Kajsa Hedin (M), Carl-Henrik Sölvinger (L), Christopher Dywik (KD) och Max Troendlé (MP) om en klok och genomtänkt gatunamnspolicy. Motionärerna anser att Kalmar kommuns gatunamnspolicy och andra relevanta dokument ska revideras så att Kalmar inte namnger gator och andra platser efter nu levande personer och att Kalmar kommun tar hänsyn till namnets lydelse så att inte räddningstjänst och motsvarande får svårt att uppfatta adressen.

Yttrande

Kommunen beslutar enligt förordningen om fastighetsregister, 20 §, om namn på kvarter. Kommunen sätter också namn på vägar, gator och allmänna platser inom detaljplan samt på stadsdelar och på olika kommunala inrättningar som t ex skolor och idrottsanläggningar. Enligt lagen om lägenhetsregister ska kommunen fastställa belägenhetsadresser för bostadslägenheter. I en regeringsrättsdom från mars 2002 slogs fast att kommunerna även sätter namn på vägar utanför detaljplanelagt område eftersom detta är att betrakta som ett allmänt intresse med stöd i kommunallagens kap 2, § 1.

I Kalmar beslutar kommunstyrelsen om namn på gator, vägar, större parker med mera efter förslag från stadsingenjören.

Det är flera faktorer som spelar in när exempelvis en gata ska få sitt namn. T.ex. ska kommunen enligt lagtext tillämpa god ortnamnsred (Kulturmiljölagen kap 1. § 4.) vilket innebär att ta hänsyn till såväl de kulturhistoriska som de funktionella och de språkliga aspekterna. Detta betyder bl.a. konkret att kommunen inte ska förändra eller byta ut existerande gatunamn utan starka skäl, att namn ska vara lättstavad och att nya namn inte ska vara för lika andra gatunamn i staden. Ett av syftena med att tillämpa god ortnamnsred är alltså att underlätta för alla som behöver uppfatta och hitta rätt adress.

När det gäller memorialnamn (namn efter en känd person) skiljer de sig mot naturlig namngivning och namnbildning som innebär att det finns ett objekt (en gata, ett torg, en park etc.) som behöver ett namn. Vid memorialnamn finns det ett föreslaget namn (eller en namnidé) som behöver ett objekt. Så fungerar inga andra namn. En strävan är också att personen i fråga helst ska ha någon form av anknytning till platsen där namnet ska placeras.

Därtill kan det vara svårt att med personnamn i gatunamnen leva upp till de grundläggande kraven att namn ska vara lätta att uppfatta, uttala och skriva. Det är dock alltid en balansgång. Är namnet välkänt och välmotiverat kan det användas som gatunamn. En persons insats eller betydelse kan anses väga tyngre än principen om stavning och uttal.

Kommunen namnger ett fåtal gator/vägar, kvarter etc. per år. Vanligen i samband med exploatering och byggnation. Det finns ofta historiska ortsnamn etc. som är viktiga att tillvarata vilket ger litet utrymme att i namnsättningen använda memorialnamn. Såväl för nu levande personer som betydelsefulla personer vilka levat tidigare och där det finns starka skäl att överväga memorialnamn. Med ortnamn som språkliga kulturarv är det i ett längre perspektiv viktigt att det finns en balans i hur stor andel av gatunamnen som är memorialnamn respektive har andra namn.

I Sverige finns Ortnamnsrådet, vars uppgift är att bl.a. utveckla principer och formulera mål för en god ortnamnspolitik samt sprida information som bidrar till att god ortnamnsred tillämpas i landet. Rådet rekommenderar – i enlighet med Förenta nationernas resolution VIII/2 från 2002 om standardisering av geografiska namn – försiktighet vid användningen av memorialnamn. Det betyder att man ska undvika att namnge gator eller platser efter levande personer liksom att en viss tid bör förflyta innan en avliden persons namn används i namn på gator, torg eller allmänna platser.

Sedan år 2008 har Kalmar kommun kriterier för namnsättning av gatunamn efter nu levande personer. Syftet med kriterierna är att uppmärksamma personer som på olika sätt bidrar till att utveckla och marknadsföra Kalmar. Sedan år 2007 har 22 stycken gator, platser och torg namngivits efter levande personer. Redan år 1993 fick Kalmar dock en gata uppkallad efter en då levande person nämligen Jussi Gröns gata. I TV2 fanns det ett program som hette ”Äntligen en vit älg” med Jesper Aspegren som programledare. Första pris i tävlingen var att segraren skulle få en gata uppkallad efter sig.

I verksamhetsplan med budget 2022 och ekonomisk planering 2023–2024 är majoritetens inriktning att med kommunfullmäktiges partier bereda frågan kring hur personer som gjort viktiga insatser för Kalmar ska uppmärksammas

och hyllas. Lämpligen får frågan om namnsättning av gatunamn efter nu levande personer och ev. ändringar av nuvarande kriterier tas med i det arbetet.

Lisa Klasson
stadsingenjör

Bilaga
Motion

Motion till Kalmar kommunfullmäktige

Kalmar 25/3 2021

En klok och genomtänkt gatunamnspolicy

I Kalmar har en debatt blivit väckt om huruvida gator och andra platser ska namnges efter nu levande personer eller inte.

Gatunamnspolicyn i Kalmar kommun togs 2008, där man beslutade att kunna namnge gator och platser efter nu levande personer. Nu när policyn är 13 år gammal tycker våra partier att det är dags att se över dokumentet igen, med syfte att enbart tillåta att gator och platser namnges efter människor som gått bort.

Att namnge gator och platser efter nu levande personer är en dålig idé, av den enkla anledningen att personen i framtiden kan göra eller säga något som Kalmar kommun inte vill bli förknippade med.

Expertmyndighetens synpunkt i denna fråga är dessutom solklar. Lantmäteriet har uttalat i Kalmars lokalpress att det är "direkt olämpligt" att döpa gator och platser efter människor som lever.

Tyvärr går det inte ens att gardera sig fullt ut bara för att personen gått bort. Skräckexemplet på detta är när Göteborg döpte en gata till *Viljo Nousiainens gångväg* innan det framkom att han våldtagit flera barn som han varit tränare åt. Nu heter gatan *Friidrottens väg*. Varför öka risken för något liknande med att dessutom låta personer som fortfarande lever få gator uppkallade efter sig?

Vi önskar också underlätta för räddningstjänst och motsvarande och önskar att man i den nya policyn tar hänsyn till gatunamnens lydelse. I Sverige finns exempel som *Corfiz Beck-Friis väg* i Trelleborg, *Katarina Jagellonikas väg* i Sigtuna och *Ouchterlonygatan* i Värnamo. I Kalmar har vi redan komplicerade gatunamn såsom *Vicky van der Lankens gata*, *Lech Walesas gata* och *Gizela Pallays gata*.

Därför föreslår vi att:

- Kalmar kommuns gatunamnspolicy och andra relevanta dokument revideras så att Kalmar inte namnger gator och andra platser efter nu levande personer.
- Kalmar kommun tar hänsyn till namnets lydelse så att inte räddningstjänst och motsvarande får svårt att uppfatta adressen.

Kajsa Hedin (M)

Carl-Henrik Sölvinger (L)

Christopher Dywik (KD)

Max Troendlé (MP)